

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY MEDICAL UNIVERSITY OF WARSAW

Katedra i Zakład Farmakologii
Doświadczalnej i Klinicznej

Warszawa 17.07.2018

dr hab. n. med. Marek Postuła
Katedra i Zakład Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej WUM

OCENA WYKORZYSTANIA MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH W ROZPOWSZECHNIANIU INFORMACJI O ZDROWIU I CHOROBI

Internet zrewolucjonizował dostępność wiedzy oraz sposób jej rozpowszechniania. Rozwój narzędzi takich jak wyszukiwarki internetowe, platformy informacyjne, media społecznościowe oraz praktycznie nieograniczony dostęp do sieci internetowej za pomocą powszechnie dostępnych smartfonów czy laptopów przyczynił się do swoistej powodzi informacyjnej. W tym kontekście jednym z ważniejszych obszarów, który kształtowany jest przed internet jest obszar związany z wiedzą medyczną. Coraz więcej badań oraz obserwacji wskazuje, że to internet jest pierwszym źródłem informacji dotyczącej stanu zdrowia, objawów chorobowych, metod leczenia i często pacjent zgłasza się do lekarza już z wstępnie postawioną przez siebie diagnozą na podstawie bardziej lub mniej sprawdzonych źródeł wyszukanych w internecie. Ten znak współczesnych czasów powoduje, że lekarz ma coraz mniejszą kontrolę nad wiedzą dotyczącą stanu zdrowia oraz sposobów leczenia, a pacjent wyrabia swój niestety często błędny pogląd na podstawie niezwyfikowanych źródeł. Informacje dostępne w internecie trudno jest bowiem regulować, co wpływa niekorzystnie na ich jakość i może prowadzić do szkodliwych społecznie zjawisk takich jak bardzo aktywne ostatnio „ruchy antyszczepionkowe”, czy rozpowszechnienie zjawiska „altmedycyny”. Brak odpowiedniej fachowej wiedzy medycznej, emocjonalne podejście do zagadnienia stanu zdrowia powoduje, że pacjenci są bardzo podatni na „medyczne mody” zalewające strony internetowe i szeroko dyskutowane na blogach czy w mediach społecznościowych.

W tym kontekście dysertacja Pani Magister Joanny Burzyńskiej stanowi bardzo cenny i niezmiernie kompleksowy głos w dyskusji na temat wykorzystania mediów

ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel. 0-22 826-21-16, faks: 0-22 826-21-16
Kierownik Katedry: dr hab. n. med. Dagmara Mirowska-Guzel
e-mail: dagmara.mirowska-guzel@wum.edu.pl
www.wum.edu.pl

społecznościowych w rozpowszechnianiu informacji dotyczących szeroko pojętego stanu zdrowia. Rozprawa została skonstruowana według klasycznej formuły przygotowania dysertacji na stopień naukowy doktora nauk medycznych, napisana została klarownym i dojrzałym językiem naukowym i posiada obok waloru rzetelnej pracy naukowej także bezcenny ładunek wiedzy na temat zagadnień zdrowotnych w erze internetowej ewolucji technologicznej.

Wstęp pracy został starannie zaplanowany i zapoznaje Czytelnika w sposób bardzo kompleksowy z możliwościami wykorzystania internetu oraz mediów społecznościowych dla pozyskania odpowiednich informacji o stanie zdrowia. Jednocześnie dość szczegółowo możemy zapoznać się z założeniami metodologicznymi oraz narzędziami wykorzystywanymi przy planowaniu zadań badawczych. Po przygotowaniu i wprowadzeniu Czytelnika w teoretyczne meandry złożonego problemu badawczego Autorka prezentuje dwa główne problemy badacze dotyczące są przydatności mediów społecznościowych jako narzędzia rozpowszechniania informacji o zdrowiu i chorobie oraz oceny skali P-eHEALS jako rzetelnego i trafnego narzędzia pomiaru postrzeganego poziomu kompetencji e-zdrowotnych. Zagadnienia te rozbudowane zostały o jedenaście oryginalnych Hipotez Badawczych. Ponadto Autorka postawiła dodatkowy problem badawczy dotyczący kształtowania się kompetencji e-zdrowotnych użytkowników mediów społecznościowych.

Celem głównym dysertacji, według Autorki, jest ocena przydatności mediów społecznościowych w rozpowszechnianiu informacji o zdrowiu i chorobie względem kompetencji e-zdrowotnych polskich użytkowników sieci WWW.

Zastosowane przez Autorkę metody i sposób doboru materiału badawczego są bardzo rzetelne i adekwatne do postawionych zadań. Należy podkreślić w tym miejscu bardzo dobry dobór narzędzi statystycznych nieczęsto spotykany w podobnych opracowaniach.

Wyniki pracy przedstawiono w osobnym 155-stronicowym rozdziale, zarówno w formie opisowej jak i w 130 tabelach, 113 rycinach oraz 16 wykresach. Uzyskane dane Autorka zgrabnie i wyczerpująco opisała w 14-stronicowej Dyskusji, skonkludowanej łącznie szesnastoma Wnioskami adekwatnymi do postawionych pytań badawczych. Całość pracy uzupełnia zbiór 398 aktualnych i właściwie wyszukanych pozycji piśmiennictwa, stosowne abstrakty, oryginały ankiet, zgoda odpowiedniej Komisji Bioetycznej na przeprowadzenie badania, narzędzia naukowe stosowane w badaniu, tabele uzupełniające, zgoda twórcy skali eHEALS na jej wykorzystanie.

Autorka podjęła się niezmiernie aktualnego problemu badawczego, który nie był dotychczas szczegółowo badany w naszym kraju. W pracy doskonale wykorzystano nowoczesne narzędzia badawcze, które pozwoliły uzyskać bardzo bogaty materiał naukowy. Na uznanie zasługuje fakt tak szczegółowego zaplanowania badania, w tym przeprowadzenia badania pilotażowego na grupie studentów, którego głównym celem była ocena zrozumienia tłumaczonego narzędzia oraz optymalizacja pozostałych pytań kwestionariusza, który zamierzano wykorzystać w badaniach właściwych. Ponadto Autorka dokonała podziału badania na dwa etapy skupiając się w pierwszym z nich na ilościowej i jakościowej analizie treści pojawiających się w mediach społecznościowych. Następnie, wykorzystując autorskie narzędzie w postaci kwestionariusza ankiety przeprowadziła właściwą część badania. Pani Joanna Burzyńska podeszła do zagadnienia badawczego w sposób niezmiernie ambitny co zaowocowało bardzo kompleksowym przedstawieniem „życia” treści medycznych w internecie. W efekcie otrzymaliśmy bogatą analizę środowiska mediów społecznościowych z uwzględnieniem zakresu tematów zdrowotnych poruszanych przez internautów, profilu osób poszukujących takich informacji oraz najczęściej wykorzystywanych źródeł dostępnych w wirtualnym świecie. Warto podkreślić, że nieco ponad 50% osób korzystających z internetu oceniło to źródło wiedzy jako niewiarygodne i niegodne zaufania, a ponad 60% uznała, że media społecznościowe mogą być przydatne w poszukiwaniu informacji na temat zdrowia i choroby. Autorka wykorzystała skalę eHEALS, która służy do oceny wiedzy i przekonanie o zdolności badanych do poszukiwania, rozumienia i oceny informacji zdrowotnych uzyskanych w sieci www. Jej badania potwierdziły przydatność tej skali w populacji polskiej oraz ujawniły związek między częstotliwością korzystania z mediów społecznościowych i niektórymi portalami, a ogólnym wynikiem P-eHEALS. Warto również zauważyć, że potencjał naukowy zebranego materiału na pewno nie został wyczerpany i pomimo przeprowadzenia bardzo wielu analiz statystycznych z wykorzystaniem szerokiego spektrum testów analitycznych nadal istnieje możliwość dalszego jego wykorzystania, a tym samym publikacji otrzymanych wyników.

Autorkę cechuje z pewnością duża dojrzałość naukowa, ale nie ustrzegła się jednak pewnych niedociągnięć metodologicznych oraz analitycznych. Na uwagę zasługują na pewno pojawiające się w opisie wyników czasami niewłaściwe interpretacje wskaźnika rho w analizie Spearmana, gdzie jego wartość poniżej 0,2 wskazuje na przypadkową korelację. Pojawiają się też drobne, ale nieliczne potknięcia interpunkcyjne. Chciałbym w tym miejscu

zwrócić uwagę na wprowadzanie pozycji cytacji w tekście, gdyż zwyczajowo w nawiasie wymieniamy kolejne cytowane pozycje, a nie tak jak ma to miejsce w przedstawionej dysertacji pozycje wprowadzane w osobnych nawiasach.

Praca ma bardzo wiele zalet i na szczęście nieliczne potknięcia, nie wpływające w sposób istotny na merytoryczną zawartość całości, a całościowa ocena jest wysoce pozytywna.

Reasumując, rozprawa Pani Magister Joanny Burzyńskiej pt. „OCENA WYKORZYSTANIA MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH W ROZPOWSZECHNIANIU INFORMACJI O ZDROWIU I CHOROBIĘ” spełnia wszelkie warunki wymagane do przedstawienia do obrony przed Radą Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, o co niniejszym wnioskuję. Jednocześnie z uwagi na wartość merytoryczną pracy oraz rzetelność naukową wnioskuję o przyznanie wyróżnienia.

dr hab. n. med. Marek Postuła
KARDIOLOG
specjalista chorób wewnętrznych
1987/19

Marek Postuła